

Statistik om specialiserad psykiatrisk vård 2023

Under 2023 vårdades cirka 347 300 vuxna och 99 400 barn i den specialiserade psykiatriska vården. Andelen barn med minst ett läkarbesök i specialiserad psykiatrisk öppenvård har ökat med drygt 60 procent de senaste tio åren. Även bland vuxna går det att se en ökning.

Under 2023 vårdades nästan 447 000 personer inom den specialiserade psykiatriska vården, vilket i denna publicering inkluderar psykiatrisk slutenvård och läkarbesök inom psykiatrisk öppenvård. Barn i åldrarna 0–17 utgjorde drygt 20 procent av alla patienter, fördelat på knappt 47 900 flickor och 51 500 pojkar. Bland vuxna var könsfördelningen något annorlunda, 55 procent kvinnor (189 000 patienter) och 45 procent män (158 000 patienter). Nästan 444 000 personer hade minst ett läkarbesök inom den specialiserade psykiatriska öppenvården och nästan 53 000 ett vårdtillfälle i slutenvård.

Barn- och ungdomspsykiatri och vuxenpsykiatri

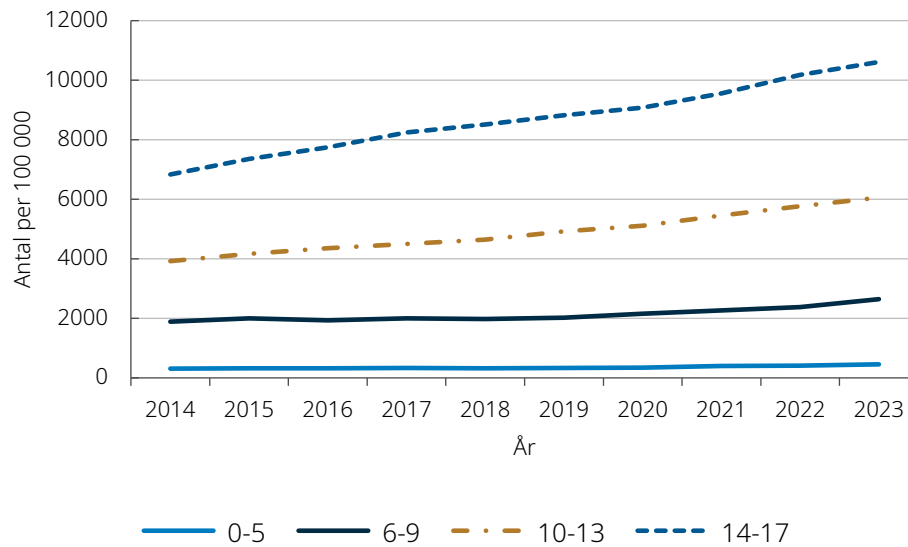
I detta faktablad redovisas barn och vuxna separat då båda populationerna och vården skiljer sig mycket åt vilket gör det svårt att jämföra. Bland vuxna så vårdas en majoritet av personerna med psykiatriska tillstånd inom primärvården. För barn och unga finns ingen tydlig vårdkedja och en majoritet av alla barn med psykiatriska tillstånd vårdas inom den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrin.

Fler barn med minst ett läkarbesök

År 2023 var det drygt 99 000 barn, 0–17 år, som hade minst ett läkarbesök i den specialiserade psykiatriska öppenvården. Pojkar utgjorde 52 procent och flickor 48 procent. De senaste tio åren har antalet barn, per 100 000 invånare, som haft minst ett läkarbesök inom den specialiserade psykiatriska öppenvården ökat med drygt 60 procent. Ökningen har varit störst i åldrarna 10–17 år, se figur 1. I åldersgruppen 14–17 år var det fler flickor än pojkar som hade minst ett läkarbesök. För barn 13 år eller yngre var det däremot fler pojkar än flickor som hade minst ett läkarbesök.

Figur 1. Barn med minst ett läkarbesök inom specialiserad psykiatrisk öppenvård, fördelat på ålder, 2014–2023

Antal patienter per 100 000 invånare

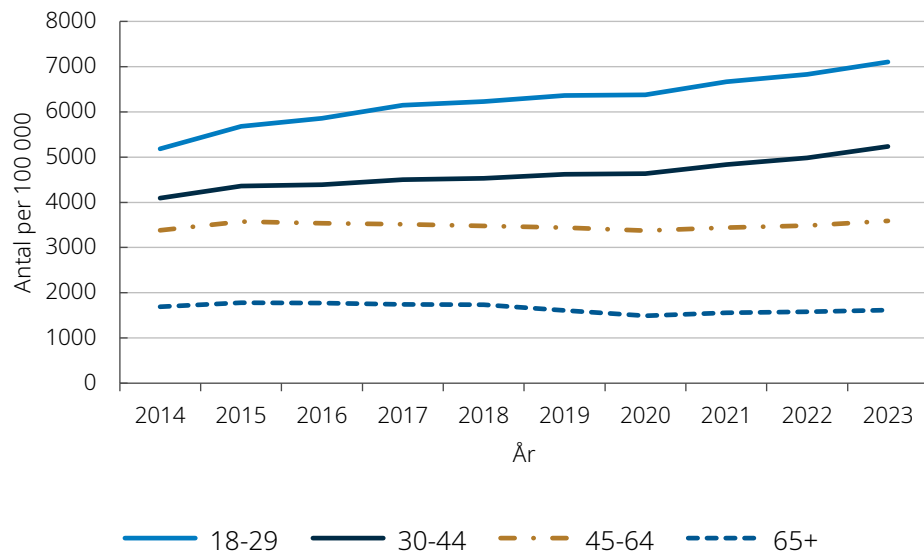
Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Ökning även av vuxna med minst ett läkarbesök

Bland vuxna, 18 år eller äldre, var det drygt 344 000 patienter som hade minst ett läkarbesök inom den specialiserade psykiatriska öppenvården år 2023. Av dessa var 55 procent kvinnor och 45 procent män. Det var vanligast att ha haft minst ett läkarbesök inom specialiserad psykiatrisk öppenvård i åldersgruppen 18–29 år, följt av åldersgruppen 30–44 år, se figur 2. De äldsta, 65 år eller äldre, var de som vårdades i lägst utsträckning år 2023. Detta gäller under hela tidsperioden, 2014–2023. Ur ett 10-årsperspektiv har det skett en ökning i antal patienter per 100 000 invånare bland vuxna. Ökningen har skett i åldrarna 18–64 år och varit större för kvinnor än män, särskilt i åldrarna 18–29 år. För de äldsta, 65 år eller äldre, har det skett en svag minskning.

Figur 2. Vuxna med minst ett läkarbesök inom specialiserad psykiatrisk öppenvård, fördelat på ålder, 2014–2023

Antal patienter per 100 000 invånare

Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Fler barn slutenvårdas

År 2023 var det över 3 300 barn, 0–17 år, som vårdades i psykiatrisk slutenvård, och tre av fyra patienter var flickor. Nästan alla barn som slutenvårdades var 10 år eller äldre. Bland barn har antalet patienter per 100 000 invånare som slutenvårdats ökat i ett 10-årsperspektiv. Ökningen utgörs endast av flickor i åldersgruppen 10–13 år. I övriga åldersgrupper bland barn går det inte att se någon ökning i antalet patienter per 100 000 invånare.

Färre vuxna slutenvårdas

Bland vuxna, 18 år och äldre, var det 49 500 patienter som vårdades i psykiatrisk slutenvård år 2023. Drygt 27 400 (55 procent) var män och drygt 22 100 (45 procent) var kvinnor. Ur ett 10-årsperspektiv har det skett en minskning i antal patienter per 100 000 invånare som vårdas i psykiatrisk slutenvård. Den största minskningen har skett i åldersgruppen 45–64 år.

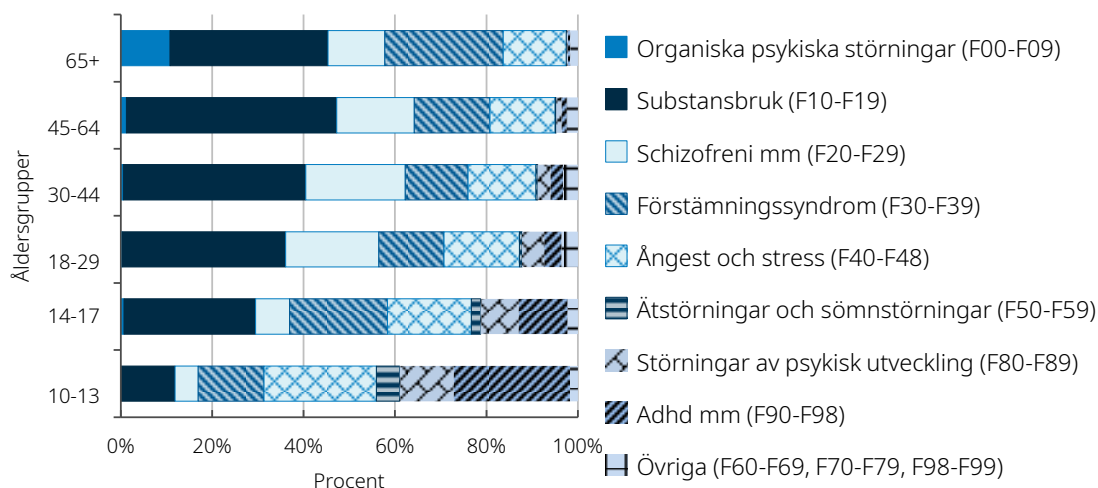
Varierande diagnosfördelning bland olika åldrar i slutenvård

Ångest och stress vanligast bland barn

Av barnen i åldrarna 10–17¹ som vårdades i psykiatrisk slutenvård 2023 var ångest och stress (F40-F48) det diagnosavsnitt inom psykiska sjukdomar, (se faktaruta längre ner i texten), med högst andel patienter, se figur 3. Efter ångest och stress var förstämningssyndrom (F30-F39), vilket inkluderar depression och bipolär sjukdom, det diagnosavsnitt med högst andel patienter. Tillsammans utgjorde dessa två diagnosavsnitt ungefär hälften av de psykiska sjukdomarna i slutenvården. Bland flickor var ångest och stress vanligast medan substansbruk (F10-F19) var vanligast bland pojkar.

Figur 3. Diagnosavsnitt i psykiatrisk slutenvård, fördelat på ålder, år 2023

Andel patienter* inom respektive diagnosavsnitt för psykiska sjukdomar

* Observera att samma person kan ingå högst en gång per diagnosavsnitt. Samma person kan ingå i flera olika avsnitt och avsnittsandelarna som redovisas blir därför en underskattning av hur stor andel som vårdats inom ett diagnosavsnitt av samtliga personer som vårdats för psykiska sjukdomar i psykiatrisk slutenvård.

Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Vanligt med substansbruk för vuxna

I alla åldersgrupper för vuxna var substansbruk, schizofreni m.m. (F20-F29), förstämningssyndrom samt ångest och stress tillsammans huvuddiagnoser hos minst 80 procent av de patienter som fick psykiatrisk slutenvård. I åldrarna 18–64 år var substansbruk det diagnosavsnitt med högst andel patienter 2023. För de som var 65 år och äldre var förstämningssyndrom

¹ Patienter yngre än 10 år har exkluderats från figuren då antalet patienter är få.

vanligast. Det fanns vissa könsskillnader i diagnosavsnittsfördelningen bland vuxna. Ångest och stress var vanligast bland kvinnor och substansbruk vanligast bland män.

Antal patienter och inte vårddyg

I denna publicering redovisas diagnosavsnitt och huvuddiagnos för antal patienter och inte på vårddyg. Om fördelningen hade varit på vårddyg istället för antal patienter, alltså hur vårdning vissa diagnosavsnitt är, skulle diagnosavsnittsfördelningen se annorlunda ut. Ätstörningar skulle exempelvis utgöra en större andel inom slutenvården för barn.

Redovisning av diagnoser

I detta faktablad redovisas endast diagnoser från kapitlet F00-F99 Psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar enligt ICD-10-SE, eftersom dessa står för en stor majoritet av diagnoserna inom psykiatri. I Excel-bilagan är det även möjligt att se vilka andra huvuddiagnoser patienterna har vårdats för.

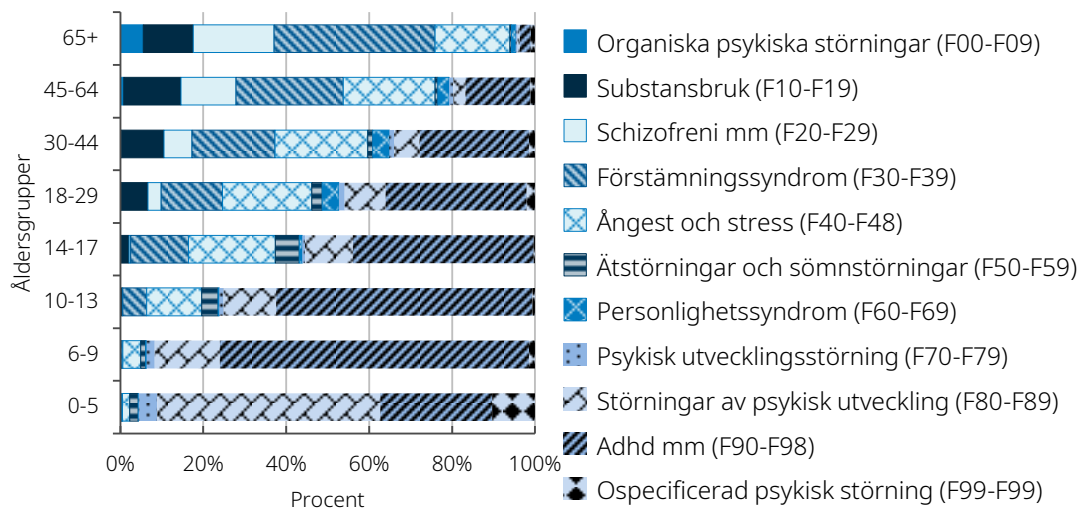
Diagnosfördelning bland läkarbesök i specialiserad öppenvård

Adhd vanligast bland barn 0–17 år

Bland barn skilde sig fördelningen av diagnosavsnitt inom psykiska sjukdomar åt mellan olika åldersgrupper, se figur 4. Cirka 54 procent av patienterna i åldern 0–5 år, som vårdades i specialiserad psykiatrisk öppenvård hade en huvuddiagnos inom avsnittet störningar av psykisk utveckling, där exempelvis autism ingår (F80-F89). I övriga åldersgrupper, det vill säga barn 6–17 år var diagnosgruppen där adhd ingår (F90-F98) vanligast. I åldersgruppen 6–9 år hade tre av fyra patienter ett läkarbesök med en huvuddiagnos inom detta diagnosavsnitt. Även bland de äldre barnen var detta diagnosavsnitt vanligast, men utgjorde inte lika stor andel.

Figur 4. Diagnosavsnitt i specialiserad psykiatrisk öppenvård, fördelat på ålder, år 2023

Andel patienter* inom respektive diagnosavsnitt för psykiska sjukdomar

* Observera att samma person kan ingå högst en gång per diagnosavsnitt. Samma person kan ingå i flera olika avsnitt och avsnittsandelarna som redovisas blir därför en underskattning av hur stor andel som vårdats inom ett diagnosavsnitt av samtliga personer som vårdats för psykiska sjukdomar inom specialiserad psykiatrisk öppenvård.

Källa: Patientregistret, Socialstyrelsen

Adhd vanligt även bland vuxna

Bland vuxna, 18–44 år var adhd m.m. det diagnosavsnitt med högst andel patienter. Även ångest och stress samt förstämningssyndrom var vanliga i dessa åldrar. I åldrarna 45–64 år var förstämningssyndrom det diagnosavsnittet med högst andel patienter, följt av ångest och stress. Eftersom vissa diagnoser såsom förstämningssyndrom och stressrelaterade tillstånd bland vuxna ofta behandlas inom primärvården ger detta inte en helhetsbild avseende vård av psykiska sjukdomar. Även i den äldsta åldersgruppen, 65 år och äldre, var förstämningssyndrom vanligast. Schizofreni m.m. och ångest och stress var också vanligt förekommande. Det fanns könsskillnader bland vuxna, 18 år eller äldre, i diagnosavsnittsfördelningen år 2023. Bland kvinnor var ångest och stress vanligast och bland män var det adhd m.m.

Mer information

Du hittar fler tabeller, diagram och annan information här (välj Tillhörande dokument och bilagor): www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/psykiatri

Kontakt:

Jonathan Lindström (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: patientregistret@socialstyrelsen.se

Pernilla Fagerström (statistikfrågor)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: patientregistret@socialstyrelsen.se

Susanne Buchmayer (medicinsk sakkunnig i barn- och ungdomspsykiatri)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: susanne.buchmayer@socialstyrelsen.se

Pontus Strålin (medicinsk sakkunnig i vuxenpsykiatri)

Telefon: 075-247 30 00

E-post: pontus.stralin@socialstyrelsen.se